Hukuk Bölümü 2014/24 E. , 2014/46 K.

- **ASKER KIŞI OLAN DAVACILARIN, IKAMET ETMIŞ OLDUKLARI ASKERI LOJMANLARDA TÜKETILEN YAKITA ILIŞKIN OLARAK; TOPLAM YAKIT BEDELININ, KONUTTA OTURANLARDAN TAHSIL EDILEN BEDELDEN FAZLA OLAN KISMININ KONUT YÜZÖLÇÜMLERI DIKKATE ALINARAK DAVACILARDAN TAHSILINE ILIŞKIN TESIS OLUNAN IŞLEMIN IPTALI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN GENEL İDARİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacılar : 1-A.Y., 2-A.D., 3-A.Ö., 4-A.D.K., 5-A.Ç., 6-A.A., 7-A.R., 8-B.A., 9-B.C., 10-B.A.

11-B.Ş.,12-B.Ö.,13-B.K.14-C.Z.,15-C.B.16-C.D.17-M.A.Ö.18-M.A.19-M.B.20-M.C.

21-M.E.B.22-M.E.23-M.M.24-M.S.25-M.Y.26-M.B.27-M.C.28-M.Ç.29-M.G.30-M.K.

31-M.K.,32-M.T.,33-C.H.Z.,34-Ç.S.Ş.,35-E.Y.36-E.S.37-E.Ö.38-E.T.39-E.Ç.40-E.G.

41-E.Ö.42-F.H.43-G.D.44-G.G.45-G.K.46-G.O.47-H.M.Ç.48-H.G.Y.49-H.A.K.50-H.Ö.

51-H.C.,52-H.İ.,53-H.Ü.,54-İ.Y.,55-İ.A.,56-İ.K.,57-İ.O., 58-İ.Ü.D., 59-K.E., 60-K.Ç.,

61-K.C.62-L.Ö.63-M.E.Ç.64-M.G.65-M.F.66-N.S.67-N.B.68-O.Y.69-O.G.70-O.K.S.

71-Ö.D.,72-Ö.F.N.,73-Ö.D.,74-Ö.E.,75-Ö.Ö.,76-R.U.,77-S.E.,78-S.B.79-S.Ç.80-S.A.

81-S.Ş.,82-S.T.,83-S.K.,84-S.K.,85-T.S.,86-Ü.B.,87-Y.E.,88-Y.Ö.,89-Y.Y.,90-Y.Ç.,

91-Y.G., 92- Z.B., 93-Z.G.

Vekilleri : Av. A.K.

Davalı : Milli Savunma Bakanlığı

O L A Y : Davacılar vekili 06.08.2013 havale tarihli dava dilekçesinde özetle; Davacıların Bingöl 49'uncu Motorlu Piyade Tugay K.lığı lojmanlarında ikamet ettiklerini (bazılarının atama nedeniyle taşındıklarını), 49'uncu Motorlu Piyade Tugay K.lığının 13.06.2013 tarih, 81498484-9260-93-13 sayılı ve yakıt bedeli tahsili konulu yazısı ile, 28.02.2013 tarihli 337 sıra numaralı Milli Emlak Genel Tebliği ilgi tutularak 15.01.2012 - 10.10.2012 tarihleri arasında tüketilen yakıta ilişkin olarak, konutta oturanlardan tahsil edilen toplam bedelden fazla olan kısmının, konutta oturanlardan konut yüzölçümleri dikkate alınarak tahsil edilmesinin gerektiğinin tespiti ile lojman yakıt bedeli tahsil edilecek personel listesinin yayınlandığını, birlik komutanlıkları ve şube müdürlüklerinden bu yazının personele tebliğinin istendiğini, 21.06.2013 tarihinde yazının tebliğ edildiğini, isteyenlere taksitle ödeme imkanı sunulduğunu, davacılardan bazılarının ödeme yaptığını, işlemin hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle iptali istemiyle davacıların idareye yazılı olarak başvurduklarını, ancak idarenin 12.07.2013 tarihinde yazılı olarak ret cevabı verdiğini, fazla yakıt tahsis edilmesinde davacıların kusuru olmadığını, lojmanların ısıtma sisteminin kötü olduğunu, ısı kaybının bundan kaynaklandığını belirterek, 49'uncu Motorlu Piyade Tugay K.lığı Maliye ve Bütçe Müdürlüğü tarafından tesis edilen 13.06.2013 tarih 81498484-9260-93-13 sayılı ve yakıt bedeli tahsili konulu işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Elazığ 1. İdare Mahkemesi: 20.08.2013 gün ve E:2013/911,K:2013/642 sayı ile özetle; "…bakılan davanın konusunun asker kişi olan davacıların ikamet ettikleri dönemlerde 49.Motorlu Piyade Tugay Komutanlığı'na ait askeri lojmanlarda tüketilen yakıt bedeline ilişkin olması, dolayısıyla davanın askeri kişileri ilgilendirmesi ve işlemin askeri hizmete yönelik olması sebebiyle davanın görüm ve çözümünün Anayasa'nın ve 1602 sayılı Yasa'nın anılan maddeleri uyarınca Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin görevinde olduğu, genel idari yargının, dolayısıyla Mahkememizin görev alanında bulunmadığı sonucuna varılmıştır." demek suretiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle bu kez Askeri İdari Yargıda dava açmıştır.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Üçüncü Dairesi: 31.10.2013 gün, E:2013/1353, K:2013/1298 sayı ile özetle, '' … Dava konusu uyuşmazlık, kamu konutuna fazla tahsis edilen yakıtın fazlaya ilişkin kısmının bedelinin oturanlar tarafından iadesine ilişkindir. Davacıların ikamet ettikleri lojmanların kamu konutu statüsünde olduğuna dair bir tereddüt bulunmamaktadır. Kamu konutlarına yakıt tahsis edilmesi ve tahsis edilecek yakıtın nasıl hesaplanacağına dair hususlar 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ve bu kanuna dayanılarak çıkartılan Kamu Konutları Yönetmeliğinde (RG 23.09.1984) yer almaktadır. Bu hükümler asker veya sivil, kamu konutunda ikamet eden bütün kamu görevlilerini ilgilendirmektedir. Dava konusu uyuşmazlığın çözümünde asker kişinin askeri yeterlilik ve yetenekleri, tutum ve davranışları, asker kişi olmaktan kaynaklanan hak ve ödevleri, askerlik hizmetinin amacı, askeri görev yerlerinin özelliklerinin göz önünde bulundurulması gerekmemektedir. Bu nedenle dava konusu uyuşmazlıkta askeri hizmete ilişkinlik şartı gerçekleşmemiştir. Askeri hizmete ilişkinlik şartı oluşmadığından dava konusu uyuşmazlığın Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde çözümlenmesi mümkün değildir." demek suretiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 27.1.2014 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve askeri idari yargı yerleri arasında 14. maddede öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, askeri idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, idari yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Selim Şamil KAYNAK'ın, davanın çözümünde genel idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile AYİM Savcısı Müjdat TUNA'nın davada genel idari yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da

dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 49.Motorlu Piyade Tugay Komutanlığı bünyesinde görev yapan ve asker kişi olan davacıların ikamet etmiş oldukları Bingöl İli, Merkez İlçesi, Yenişehir Mahallesi, 49.Motorlu Piyade Tugay Komutanlığı lojmanlarına ilişkin olarak 15 Ocak 2012 - 10 Ekim 2012 tarihleri arasında tüketilen yakıta ilişkin toplam bedelin konutta oturanlardan tahsil edilen bedelden fazla olan kısmının konut yüzölçümleri dikkate alınarak davacılardan tahsiline ilişkin tesis olunan 13.06.2013 tarih ve 81498484-9260-93-13 sayılı işlemin hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 157. maddesinde, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin, askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların yargı denetimini yapan ilk ve son derece mahkemesi olduğu; ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda ilgilinin asker kişi olması şartının aranmayacağı belirtilmiş; 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu'nun 25.12.1981 tarih ve 2568 sayılı Yasa ile değişik 20. maddesinin birinci fıkrasında, "Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Türk Milleti adına; askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların ilk ve son derece mahkemesi olarak yargı denetimini ve diğer kanunlarda gösterilen, görevleri yapar. Ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda; ilgilinin asker kişi olması şartı aranmaz" denilmiştir.

Buna göre, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin bir davaya bakabilmesi için dava konusu idari işlem veya eylemin "asker kişiyi ilgilendirmesi" ve "askeri hizmete ilişkin bulunması" koşullarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

1602 sayılı Yasa'nın değişik 20. maddesinde, Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan subay, askeri memur, astsubay, askeri öğrenci, uzman çavuş, uzman jandarma çavuş, erbaş ve erler ile sivil memurlar asker kişi sayılmaktadır.

Belirtilen duruma göre, olayda davacıların asker kişi olmaları karşısında, Anayasa'nın 157. ve 1602 sayılı Yasa'nın 20. maddelerinde öngörülen, idari işlemin asker kişiyi ilgilendirmesi koşulunun gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

Öte yandan; dava konusu uyuşmazlık, kamu konutuna fazla tahsis edilen yakıtın fazlaya ilişkin kısmının bedelinin oturanlar tarafından iadesine ilişkin olup, asker kişi olan davacıların ikamet ettikleri lojmanların kamu konutu statüsünde olduğuna dair bir tereddüt bulunmamaktadır. Kamu Konutları ile ilgili düzenlemeler, Kamu konutlarına yakıt tahsis edilmesi ve tahsis edilecek yakıtın nasıl hesaplanacağına dair hususlar 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ve bu kanuna dayanılarak çıkartılan Kamu Konutları Yönetmeliğinde (RG 23.09.1984) yer almaktadır.

Buna göre, 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu'nun Amaç başlıklı 1.maddesinde: ''Bu Kanunun amacı; kamu konutlarının tahsis biçimi, oturma süresi, kira, bakım, onarım ve yönetimine ilişkin temel ilkeleri belirlemektir.'' hükmü,

Kapsam başlıklı 2.maddesinde:

''Bu Kanun;

a) Genel bütçeye giren daireler, katma bütçeli kurumlar, il özel idareleri, belediyeler, il özel idareleri ve belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar,

b) İktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları, sermayesinin tamamı bu kamu teşebbüslerine ait müesseseler, sermayesinin yüzde ellisinden fazlası iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarına ait olan bağlı ortaklıklar,

c) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hariç olmak üzere, özel kanunlarla veya özel kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulan bankalar ile kamu kurum ve kuruluşları,

d) Kanunlarla kurulan fonlar, kefalet sandıkları, beden terbiyesi bölge müdürlükleri, Tarafından yurt içinde ve yurt dışında inşa ettirme, satın alma, kiralama suretiyle temin olunan ve bu kurum ve kuruluşlar personelinin yararlanması için ayrılan kamu konutlarını kapsar. Ancak kiralama zaruri hallerde ve kısıtlı olarak yapılabilir. Bunun uygulaması yönetmelikte belirtilir.'' hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, 23.09.1984 gün ve 18524 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Konutları Yönetmeliği'nin Amaç başlıklı 1.maddesinde: ''Bu Yönetmeliğin amacı, 2946 sayılı Kamu Konutları Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen kurum personeline kamu konutlarının tahsis şekli, oturma süresi, kira, bakım, onarım ve yönetimine ait usul, esas ve şartlar ile uygulamaya dair diğer hususları tesbit etmektir.'' hükmü,

Kapsam başlıklı 2.maddesinde: ''Bu Yönetmelik, 2946 sayılı Kamu Konutları Kanununun 2 nci maddesinde sayılan kamu kurum ve kuruluşları personelinin yararlanması için yurt içinde ve yurt dışında inşa ettirme, satın alma ve kiralama suretiyle sağladıkları kamu konutlarını kapsar.

Kurum ve kuruluşlarınca bir bölümü kamu konutuna tahsis edilen hizmet binalarındaki konutlar hakkında da bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.'' hükmü yer almaktadır.

Bununla birlikte; Yönetmeliğin Görev Tahsisli Konutların Tahsis Şekli başlıklı 8.maddesinde: ''Görev tahsisli konutlar, Yönetmeliğe ekli (2) sayılı cetvelde belirtilenlere, cetveldeki sıraya göre, yetkili konut dağıtım komisyonu tarafından tahsis edilir. Ancak (3) sayılı cetvelde gösterilen makam ve rütbe sahiplerine tahsiste ayrıca tahsis kararı alınmaz, atama kararı aynı zamanda tahsis kararını da kapsar. Merkezde görevli personele merkez konut dağıtım komisyonunca, görev tahsisli konut tahsisi yapılır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında, ataması merkezden yapılan personele, merkezde kurulan yetkili konut dağıtım komisyonunca görev tahsisli konut tahsis edilebilir.

Türk Silahlı Kuvvetlerine ait görev tahsisli konutların tahsisi, konutun kullanımına verildiği askeri birlik, karargah ve kurumların komutanları, kurmay başkanları veya yetki verecekleri amirler tarafından yapılır.

Devlet güvenlik mahkemelerinin askeri yargıya mensup üyeleri ile Cumhuriyet savcı yardımcıları, sıraya tabi olmaksızın Türk Silahlı Kuvvetlerine ait konutlardan da yararlanabilirler.

Yeteri kadar görev tahsisli konutun olmaması halinde konut tahsisi talebinde bulunanlar (2) sayılı cetvelde belirtilen sıra esas alınarak Yönetmeliğin ekli (4) sayılı cetvelindeki esaslara göre, kendi aralarında puanlamaya tabi tutulur.

Görev tahsisli konutta oturmakta iken görev unvanı değişen personelin yeni görevi, Yönetmeliğe ekli (2) sayılı cetvelde gösterilmiş ise, kendisi için tekrar tahsis kararı alınmaz. Atanma kararı, son duruma göre konut tahsis kararı yerine geçer.

Boşalan görev tahsisli konutların, fiilen boşaltılması tarihinden itibaren en geç (30) gün içinde, Yönetmelik hükümlerine göre hak sahiplerine tahsisi gerekir. Ancak, önceden belli bir görev için ayrıldığı halde, bu göreve atama yapılmadığından boş bulunan görev tahsisli konutlar hakkında bu hüküm uygulanmaz." hükmü,

Sıra Tahsisli Konutların Tahsis Şekli başlıklı 9.maddesinde: ''Sıra tahsisli konutlar, Yönetmeliğe ekli (4) sayılı puanlama cetveli esas alınarak konut dağıtım komisyonunca hak sahiplerine tahsis edilir. Hak sahiplerinin puanlarının eşit olması halinde, hizmet süresi fazla olana, hizmet süresi de eşit ise, yetkili ev dağıtım komisyonunca ad çekme yoluyla, konut tahsis edilir.

Türk Silahlı Kuvvetlerine ait sıra tahsisli konutların hak sahiplerine tahsisi, konutun kullanımına verildiği askeri birlik, karargah ve kurumların komutanları, kurmay başkanları veya yetki verecekleri amirler tarafından görev ve unvanlarına bakılmaksızın puan sırasına göre yapılır.

Konutların herhangi bir nedenle boşalması halinde fiilen boşaltıldığı tarihten itibaren en geç (30) gün içinde Yönetmelik hükümlerine göre hak sahiplerine tahsis edilmesi gerekir.

Türk Silahlı Kuvvetleri personeli hariç, bu maddenin birinci fıkrası uyarınca hak kazananlardan, bulunduğu ülke, merkez, bölge, il veya ilçe ayrımı yapılmaksızın daha önce Yönetmelikte belirtilen oturma süresince veya daha fazla süre konutta oturanlara, konut tahsis edilemez. Bu durumda olanlara tekrar konut tahsisi, mevcut talepler karşılandıktan sonra, kalan boş konut olursa Yönetmelik esaslarına göre yapılır.

Sıra tahsisli konutların hak sahiplerine tahsisi, merkezde kurulan yetkili konut dağıtım komisyonunca da yapılabilir.

Merkezde kurulan yetkili konut dağıtım komisyonunun tahsis edeceği görev ve sıra tahsisli konutlar kurum ve kuruluşların yetkili makamlarınca konutların türlerine göre tesbiti ile birlikte, hazırlanacak genelge ile taşra teşkilatına bildirilir." hükmü,

Konut Tahsis Edilenler Tarafından Karşılanacak Giderler başlıklı 28.maddenin e bendinde: ''… Yönetmeliğin 29 uncu maddesine göre, tesbit edilen yakıt ihtiyacından fazla kullanılan yakıt giderleri konut tahsis edilenler tarafından karşılanır." hükmü yer almaktadır.

Hal böyle iken, yukarıda zikredilen Kamu Konutları Yönetmeliği'nin 8.maddesinde Türk Silahlı Kuvvetlerine ait görev tahsisli konutların ilgilisine ne şekilde tahsis edileceği, 9.maddesinde ise yine Türk Silahlı Kuvvetlerine ait sıra tahsisli konutların hak sahiplerine ne şekilde tahsis edileceği ifade edilmiş olmakla, bu yasal düzenlemeler yapılırken Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının ayrı tutulmadığı, dolayısıyla mevzuatın asker veya sivil, kamu konutunda ikamet eden bütün kamu görevlilerini kapsadığı anlaşılmış bulunmaktadır.

Buradan hareketle; uyuşmazlığa konu olayda, asker kişinin askeri yeterlilik ve yetenekleri, tutum ve davranışları, asker kişi olmaktan kaynaklanan hak ve ödevleri, askerlik hizmetinin amacı, askeri görev yerlerinin özellikleri gibi askeri hizmete ilişkin hususlar önem arz etmemekte olup, böylece dava konusu uyuşmazlıkta askeri hizmete ilişkinlik şartının gerçekleşmediği anlaşılmakla, askeri hizmete ilişkinlik şartı oluşmadığından dava konusu uyuşmazlığın Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde değil, genel idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmış bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümü genel idari yargı yerinin görevine girdiğinden Elazığ 1. İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde GENEL İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Elazığ 1. İdare Mahkemesinin 20.08.2013 gün ve E:2013/911, K:2013/642 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 27.1.2014 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.